

ADVIESNOTA voor burgemeester en wethouders

Openbare besluitenlijst

Zaaknummer: 47259-2022

Medewerker	:	Jorrit Boxum
Team	:	Werk Inkomen Zorg
Datum	:	17 oktober 2022
Portefuillehouder	:	wethouder J. Compagner

<p>BIJLAGEN: Zaak-47294-2022</p> <p>☒ Motie vreemd aan de orde van de dag "Stimuleren bijverdienen in de bijstand"</p> <p>☒ Brief van minister Schouten aan de Tweede Kamer van 21 juni 2022: De Participatiewet in balans: uitkomsten beleidsanalyse</p>
<p>AFSTEMMING MET</p> <p>☒ Actief openbaar</p> <p>☐ Niet actief openbaar</p> <p>☐ Actief openbaar, eerst contact met steller van deze adviesnota</p>
<p>ONDERWERP</p> <p>Voorstel naar aanleiding van motie over stimuleren bijverdienen in de bijstand.</p>

BESLUIT burgemeester en wethouders

- Op korte termijn geen gemeentelijk beleid ontwikkelen om meer bijverdienen in de bijstand mogelijk te maken, maar de ontwikkelingen vanuit het ministerie af te wachten en met aandacht volgen.
- De raad te informeren over dit besluit middels de wekelijkse nieuwsbrief aan de gemeenteraad.

SAMENVATTING

In de bijeenkomst van de gemeenteraad van Olst-Wijhe op 7 februari 2022 is een motie ingediend door de PvdA en het CDA over de mogelijkheid tot bijverdienen in de bijstand.

De initiatiefnemers vragen het college om uiterlijk in het tweede kwartaal 2022 in een raadsinformatiebrief de voor- en nadelen uiteen te zetten van het gebruik van Artikel 31, lid 2, subj van de Participatiewet en dit integraal af te wegen t.o.v. de bestaande regelingen en de bestaande afspraken.

In juni 2022 heeft minister Schouten plannen gepresenteerd tot verbetering van de Participatiewet. Een van de plannen gaat over het verruimen van de bijverdiengrenzen. Deze maatregel was al opgenomen in het coalitieakkoord. Een voorstel hiervoor wordt in samenspraak met gemeenten uitgewerkt. De minister heeft toegezegd de kamer hier op korte termijn verder over te informeren.

Het is wenselijk de plannen van de minister af te wachten en de mogelijkheden tot bijverdienen nu niet op eigen initiatief te verruimen binnen de beperkte mogelijkheden die de Participatiewet daar nu voor biedt. De beoogde wijzigingen in de Participatiewet kunnen dan in een keer in samenhang worden geïmplementeerd.

Gezien dit beleidsvoornemen is het nu niet wenselijk om tijd en capaciteit te investeren in het verruimen van de mogelijkheden tot bijverdienen binnen de Participatiewet.

INLEIDING

In de bijeenkomst van de gemeenteraad van Olst-Wijhe op 7 februari 2022 is een motie ingediend door PvdA en CDA over de mogelijkheid tot bijverdienen in de bijstand. De initiatiefnemers constateren hierbij dat:

- bij bijstandsgerechtigden die in deeltijd werken 75% van hun inkomsten niet worden aangevuld met bijstandsuitkering (tot maximum van €224,- bruto per maand (2022));
- artikel 31, lid 2, sub j van de Participatiewet gemeenten toestaat om bovenop de uitkering "een een- of tweemaalige premie van ten hoogste € 2.570,00 per kalenderjaar, voor zover dit naar het oordeel van het college bijdraagt aan zijn arbeidsinschakeling" toe te kennen;
- gemeenten als: Amsterdam, Groningen, Wageningen, Doetinchem etc. gebruik maken van artikel 31 om bijstandsgerechtigden te motiveren meer te gaan werken (door deel inkomsten als premie toe te kennen);
- extra regelingen zoals huurtoeslag, zorgtoeslag in sommige gevallen kunnen zorgen voor een armoedeval;
- gemeente Olst-Wijhe een uitstroomregeling en een reductieregeling kent.

De initiatiefnemers overwegen dat:

- werk moet lonen;
 - werk het beste medicijn is; het draagt bij aan het gevoel van eigenwaarde, vergroten zelfvertrouwen en positiever zelfbeeld;
 - de coronacrisis en de hoge inflatie het des te acuter maken om de inkomenspositie van mensen in de bijstand te verbeteren, zeker als zij in deeltijd werken;
 - een deeltijdbaan een opstap kan zijn voor bijstandsgerechtigden naar een fulltime baan en het daarom goed is om deeltijd werk te stimuleren;
- de gemeente minder bijstand hoeft uit te keren als er meer mensen aan het werk zijn.

De initiatiefnemers vragen het college om uiterlijk in het tweede kwartaal 2022 in een Raadsinformatiebrief de voor- en nadelen uiteen te zetten van het gebruik van Artikel 31, lid 2, sub j van de Participatiewet en dit integraal af te wegen t.o.v. de bestaande regelingen en de bestaande afspraken.

Landelijke ontwikkelingen

Op 21 juni 2022 heeft minister Schouten een brief gestuurd naar de Tweede Kamer over: De Participatiewet in balans: uitkomsten beleidsanalyse. De conclusie van deze beleidsanalyse is dat de Participatiewet momenteel uit balans is. Door verschillende ontwikkelingen is er sprake van een ongelijke verhouding tussen:

- a. de als beperkt ervaren ondersteuning,
- b. het strenge sanctieregime en
- c. de complexe inrichting van de bestaanszekerheid.

Daardoor verkeren mensen in onzekerheid, wordt werkhervatting bemoeilijkt en ervaren burgers wantrouwen bij hun contact met de overheid. Elementen die daarbij onder meer een rol spelen zijn de strikte vormgeving van het vangnetkarakter en de focus op directe arbeidsinschakeling.

De minister wil deze balans herstellen door in de Participatiewet, meer oog te hebben voor de mens achter de uitkering. Vertrouwen moet meer centraal komen te staan.

De minister wil toewerken naar een Participatiewet:

1. die eenvoudiger is en een toereikend bestaansminimum biedt;
2. die mensen passende ondersteuning biedt om mee te doen in de samenleving (werk of – wanneer en zolang arbeidsinschakeling (nog) niet haalbaar is - een andere vorm van participatie);
3. met rechten en verplichtingen die zinvol en begrijpelijk zijn en nageleefd kunnen worden door iedere uitkeringsgerechtigde waarbij wanneer de situatie daar om vraagt proportioneel gesanctioneerd kan worden.

Een van de plannen gaat over het verruimen van de bijverdiengrenzen. Dit is een maatregel uit het coalitieakkoord. Een bredere toepassing van de vrijlating maakt (deeltijd)werken aantrekkelijker. Werk is volgens de minister de opstap naar bijstandsonafhankelijkheid. Meer werk betekent ook meer uitstroomkansen voor de doelgroep. Voor mensen voor wie (deeltijd)werk het hoogst haalbare blijkt te zijn blijft er volgens de minister een financiële prikkel om te blijven werken.

Bij de nadere uitwerking zal worden gekeken naar de exacte randvoorwaarden en de budgettaire consequenties. Een voorstel hiervoor wordt in samenspraak met gemeenten uitgewerkt. De minister heeft toegezegd de kamer hier op korte termijn verder over te informeren.

Gezien dit landelijke beleidsvoornemen is het nu niet wenselijk om op gemeentelijk niveau tijd en capaciteit te investeren in het verruimen van de mogelijkheden tot bijverdienen binnen de beperkte mogelijkheden die de Participatiewet daar nu voor biedt.

BEOOGD RESULTAAT

Nu niet inzetten op het mogelijk maken van meer bijverdienen in de bijstand en afwachten en volgen van ontwikkelingen vanuit het ministerie van SZW. De beoogde wijzigingen in de Participatiewet kunnen dan in een keer in samenhang worden geïmplementeerd.

KADER

- Artikel 31, lid 2, sub j van de Participatiewet
- Brief van minister Schouten aan de Tweede Kamer van 21 juni 2022: De Participatiewet in balans: uitkomsten beleidsanalyse

ARGUMENTEN

- In de motie wordt verwezen naar een aantal gemeenten die meer bijverdienen in de bijstand nu al mogelijk maken binnen de huidige beperkte wettelijke kaders. Dit gaat veelal om pilots. Het uitvoeren van een pilot in Olst-Wijhe zal veel vragen van de capaciteit in beleid en uitvoering.
- Daarnaast kost het ontwerpen, vaststellen, implementeren en uitvoeren van een pilot veel tijd. Wellicht dat tegen de tijd dat deze is ingevoerd en/of wordt geëvalueerd er nieuwe wetgeving is die het stimuleren van bijverdienen in de bijstand beter mogelijk maakt.
- Ook kent bijverdienen binnen de bijstand in de huidige situatie veel risico's rond armoedeval door het wegvallen van Toeslagen etc, waarbij het de vraag is in hoeverre je dit als gemeente kan wegnemen. Bij nieuwe wetgeving zullen deze risico's worden weggenomen.

Het is wenselijk de plannen van de minister af te wachten en de mogelijkheden tot bijverdienen in de bijstand nu niet te verruimen.

DRAAGVLAK

De wens van de indieners van de motie sluit aan op de beleidsvoornemens van de minister. De mogelijkheden tot bijverdienen in de bijstand zullen worden verruimd.

DUURZAAMHEID

Niet van toepassing

RISICO'S (financieel/juridisch)

In samenspraak met gemeenten wordt er nu een voorstel uitgewerkt. Van alle beoogde wijzigingen in de Participatiewet heeft de minister alleen bij deze aanpassing toegezegd de kamer hier op korte termijn verder over te informeren. Hieruit spreekt dat deze regeling urgentie en prioriteit heeft. Meer is op dit moment niet bekend over het proces, de duur en het beoogde resultaat. We zijn als gemeente afhankelijk van landelijk ontwikkelingen waar we geen invloed op hebben.

FINANCIËLE CONSEQUENTIES

Geen.

AANPAK/UITVOERING

De ontwikkelingen vanuit het ministerie van SZW/Divosa/VNG worden ambtelijk nauw gevolgd.